

Matur og pátrúgv um jól og nýggjáríð

Nógv ymisk ting og vanar vóru í sínari tíð knýtt at jóla- og nýggjárshøgtíðini

Vilmund Jacobsen

Sertakir føroyskir jólasíðir síggjast ikki minst í mati, sum varð etin jólaaftan og aðrar aftansdagar.

Hinvegin eru nógv onnur ting - ja, vit kunnu siga pátrúgv um mangt og hvat - knýtt at jóla- og nýggjárshøgtíðini.

Fyrr var vanligt at eta ræstan fisk og sperðil á jólaaftan. Nú eta tey flestu dunnu, gás ella ræst kjøt.

Jólaaftan, nýggjárstaftan og trettandaftan høvdu fólk í eldri tíð vanliga ræstan fisk og sperðil til nátturða, síðan greyt og siropp - og triði rættur var smør og breyð við rullupylsu og drekka.

Onkur hevði saltaðan fugl aftan á greytin.

Nú verður ræsti fiskurin, har hann enn verður brúktur jólaaftan og møguliga aðrar aftansdagar, ofta kókaður og etin til døgurða.

Hvat er jólatrøll?

Tá tú ikki var liðugur at binda bulin, ella hvat tað nú var, sum lá í stok-kunum, royndi arbeiðskonan ella tann, ið átti hálvgjørda verkið - sum kallaðist trøll - at krógva trøllið.

Tað eru framvegis tey, sum eta ræstan fisk og sperðil jólaaftan. Flestu eta tó gás, dunnu ella ræst kjøt

Men, húskallarnir hugdu so væl eftir, at teir næstan altíð fingur fatur í trøllinum. Tað ráddi um fyrri teir ikki at fáa trøllkonurnar um

høgtíðina.

Tá teir funnu jólatrøllið, vórðu seks torvkonglar bundnir fastir í tað, og var tað

nýggjárstrøll, vórðu níggju torvkonglar bundir í trøllið.

Var farið um trettanda ella tjúgunda, vórðu ávikavist trettan og tjúgu torvkonglar bundir í.

Trøllið varð hongt upp í ljóðaran ella onkustaðni í mønuna í roykstovuni til skomm fyrri tann, ið átti tað, og eigarin av trøllinum fekk gjarna nakað í skambót frá húsbóndafólkunum.

Ymisk pátrúgv

Fyrstu jólanátt, nýggjársnátt og trettandu nátt brendu tey ljós fyrri, at tað komandi árið skuldi verða ljóst fyrri heimini.

Nýggjárstaftan sótu tey uppi til á midnátt, tí so komu tey ikki at sova tíðina burtur í nýggja árinum.

Slóknaði ljósið nýggjársnátt, kom feigd at vera í húsinum í komandi árinum.

Tey fólk, sum dugdu á at skyna og sótu eftir í kirkjuni nýggjárstag, ko-mu at síggja tey, ið feig vóru í tí árinum.

Var nýggjárstagur ikki ljós, kom tað árið ikki at vera eydnuríkt.

Kelda: www.heimabeiti.fo

Seinastu jólini sum borgarstjóri

Alt hevur sína tíð, og tað hevur tíðin hjá sjeyti ára gamla, Heðini Morten-sen, sum borgarstjóri í Tórshavnar kommunu eisini. Borgarstjórin hevur altíð verið sera virkin um jólini, og hann hevur ongantíð krógvað, at hann gleðir seg sum eitt barn til jólastákanina

Vilmund Jacobsen

Enn eru árarar sum borgarstjóri í Tórshavnar kommunu ikki lagdar inn, og framvegis situr Heðini Mortensen við róðrið. Nýggja býráðið hevur ikki skipað seg enn, og vit plaga at siga, at einki er liðugt, fyrr enn alt er liðugt.

Nú jólini nærkast, mugu vit siga, at hetta er ein tíð, sum hevur fyllt nógv hjá Heðini Mortensen, og hetta er ein tíð, har borgarstjórin - ikki minst seinastu dagarnar undan jólunum - hevur verið sera virkin.

– Tað kemur ikki av sær sjálvum, at miðbýurin og gamla Havnin eru so snotulig og vøkur á at líta í jólamánaðin. Hjá okkum hevur tað nógv at siga, at borgarar savnast til tiltøk í miðbýnum, tí tað skapar trivnað og samanhold.

Soleiðis segði Heðini Mortensen, tá tíðin nærkaðist jólum í fjør.

Hann legði aftrat, at jólini í Havn er eitt úrslit av góðari og neyvari planleg-ging, samstarvi, ídni, fakligheit og áráði.

Tað mesta av trøðni

Undan jólunum og ársskiftinum vitja nógv fólk á skrivstovuni hjá borgarstjóranum at avgreiða stórt sum smátt, sum fáast skal frá hondini fyrri árslok.

Ein fastur táttur hevur verið, at borgarstjórin bjóðar starvsfólkunum til eina hugnaløtu á Ráðhúsinum tveir dagar fyrri jól.

Á trøðni í Havnardali hevur Heðini Mortensen gæs, sum skulu avlivast og gerast klárar at koyra í ovnin, og hann hevur eisini dunnu og høs.

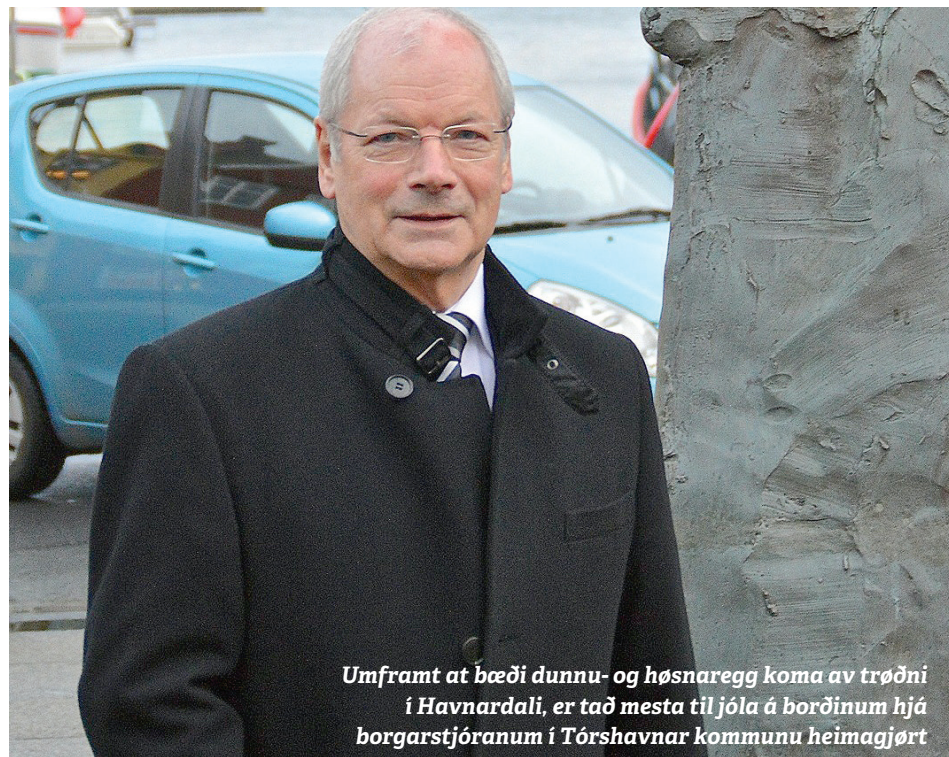
Umframt at bæði dunnu- og høsnaegg koma av trøðni, er tað mesta til jóla á borðinum hjá borgarstjóranum heimagjort, eitt nú rullu- og kjøtpylsa, skinsakjøt, ræst og turt kjøt - og ikki minst hin víðagitni suðurroyarsperðilin.

Nógv skal røkkast

Síður er, at borgarstjórin vitjar kommunalar stovnar uppundir jól. Ein teirra er Tilhaldið. Annar er Heimið í Vallalið, eins og sambýlini skulu vitjast.

Jólahugni verður í Undirhúsinum, og jólaaftan er fastur síður, at borgarstjórin vitjar til eina hugnajoklaløtu og gudstænastu á Herberginum, á Tjarnargarði, Boðanesheiminum, Lágargarði og seinast á Ellisheiminum.

Tá alt hetta er fingið frá hondini jólaaftan, fer borgarstjórin í kirkjugarðin við blómum, áðrenn farið verður heim at gera klárt til

Umframt at bæði dunnu- og høsnaegg koma av trøðni í Havnardali, er tað mesta til jóla á borðinum hjá borgarstjóranum í Tórshavnar kommunu heimagjort

døgurða.

Borgarstjórin plagar at siga, at hann gleðir seg sum eitt barn til jólastákanina og soleiðis, sum politiska landslagið í Tórshavnar

kommunu er, verða hetta seinastu jólini hjá Heðini Mortensen – á hesum sinni – sum borgarstjóri.